

NÓGRÁDI LAPOK

politikai, társadalmi és közgazdasági hetilap.

Előfizetési feltételek:
 Egész évre . . . 6 ft. —
 Fél évre . . . 3 ft. —
 Évesre . . . 1 ft. 50 kr.
 Előfizetési levelet, csopán a kiadó hivatalban B.-Gyarmaton.
 A lap szerkesztésére s a nyilatkozatokra minden közleménynek s szerkesztésben küldendő.

Hirdetési díjak:
 Ot hasznos polt sor . . . 5 kr
 Bélyeg minden beiktatásnál . . . 20 kr
 Nyitl tér garmond sora . . . 20 kr
 Hirdetéseket felvevő a kiadó. Nagyobb és többesüri hirdetések jutányosan eszközöltenek.
 Előfizetési pénzek, reklamációk és hirdetések a kiadóhoz intézendők.

B.-Gyarmat feb. 20.

Mióta az események hatalma kitérte a pokroczot a nyakrafőre politizáló legióinak lába alól s kitörte a napi rendről a magyar ember kedvezet thómáját, a politikát — fojtott lett a levegő.

Nehozen tudjuk beleélni magunkat a változott körülményekbe, szokatlan színben látjuk a világot, más mértékkel mérjük magunkat s az embereket, mint eddig.

A politikai szájhősök, s a nagyhangú privilegizált hazfiak úgy tünnek fel, mint a szárazon rekedt halak, — tehetetlenek lettek, vagy jobban mondva tehetetlenségük napvilágra jött, s kezd önmaguk előtt is nevetségessé lenni azon politikai akrobatizmus, melyet eddig, elég ügyetlenül, de mind végig kedvteliséssel gyakoroltak.

A békacsoznak nem rendelkezése, hogy a galvanikus kísérleteknek eszköze legyen, ha alkalmat szolgáltatott is annak felfedezésére, a malom alatti politikusoknak is elkellet hagyni a forumot s visszatérni a műhelybe, boltba, irodába, s az ekesszarvához, honnan a képzelt hivatás ingere vezette őket a politikai élet bizonytalan utaira.

Hic rodus, hic salta!

Borzasztóan realis idöket élünk, melyhez még a csapások tömegének kelle szövetkezni, hogy bennünket helyes irányba terelhessenek.

S most úgy vagyunk, mint kit mély álmából ébresztett fel egy gyengédten érintés. Félig nyitottuk fel szemünket, melyeket bánt a szokatlan világosság, körül nézünk s hamarjában nem ismertünk otthonunkra.

Ébéséget érzünk, mint az életre kelt Galathea, de nem siet az senki csillapítani.

Elmaradottságunk érzete vádként nehezedik reánk, s hasztalanul függesztjük szemünket azokra, kik eddig annyi tevékenységet, annyi tetterőt, annyi tehetséget, annyi önzetlenséget affektáltak a politikai élet közdromokján.

Kicsinyeknek látszanak, mihelyt a cothurnusokat levetették, tehetetleneknek, midön egyebet is kívánunk tőlük a frazisoknál, gyengéknek, a hogy kihull kezükből a politika életvesztett fringijája.

Ipar, kereskedelem, gazdaság s a művelődési érdekek nem lelnek támaszt a honboldogító politikusok tevékenységében, ők báberáikon pihennek, vagy elkedvetlenedve táplálnak a világ halátlanságán, mely

nem siet őket felkeresni az elismerés koszorújával.

Minden törén pangás, közöny, részvétlenség, észlelhetőség, legfeljebb kicsinyes gáncsokban nyilatkozik az érteklenség, s a kövcsök tevékenységének ellensúlyozásában a tetterő.

Ez a helyzet képe, legalább itt a vidéken, hol épen ellenkező jelenségekre lenne égető szükség.

Ki tudná elszámolni a hiányokat, a melyeken nem segít semmiféle hatalom, csak önmagunk s azon erő, melyet az egészséges, életerős társadalom, s egyleti tevékenység fojthat ki, s tehet hatékonyvá.

De van-e ilyen? Nincs! Még az alkotó elemek is hiányoznak, vagy annyira szétszórva, hogy tömörítőstük felülmulja egy-két ember ekejét, passivitásuk azok szívósságát.

Rabjai vagyunk az előítéleteknek s a hagyományos megszokás lekötve tart. Elavult nézetek, ferde felfogás állik nem háborított uralmakat követő kivétellel.

A semmittevést többre becsüljük a tisztességes munkánál, a csillogást a benső értéknél, a látszatot a valósnál, a nyegle hivalgót az egyszerűbb munkánál.

Kevésre becsüljük az iparos pályát, azért nem sietnek elfoglalni e hálás tért, még azok sem, kik nem nyerhettek magasabb kiképeztetést s az ősi parcella pedig szűkebb, sem hogy úrrá tehetné terhekben s igényekben gazdag birtokosát.

Pedig látjuk napról napra, mint kerülnek a birtokok idegen kezekre, mint ütök dobra a kis maradékot, mint szaporodik a hivatalhajhászok léha fajtája s mint gyérül azok száma, kik a magyar államiság eszméjét képviselik.

Azt mondták régen, hogy saját kárán tanul a magyar, ma már úgy látszik, azon sem tanul, — minek is törné a fejét, hiszen tud ő mindent, születésével nyer jogosultságot mindent pályára, — rövidlátó volt a törvényhozó, ki jónak látta diplomához kötni a bírói hivatalt!

Bizony ma-holnap le kell szorulnunk mindentinnen, vagy a sok tanulással kell a józan ész természetes észjárását megvesztegetnünk!

Hogy életrendünkön, szokásainkon, irányunkon változtassunk, előítéleteinkből kivetkőzzünk, — kinek juthatna eszébe.

Berendezzük háztartásunkat a lehető legnagyobb jövedelem reményében s ha a mostoha idök mellett sem képe az a rosszul művelt telek, a szükséges összeget kiizzadni, nem húzzuk összebb a bagariát, hanem dolgozunk deficitre, drága hitellel

mel lehet a kinevetjük ki másként csalokszik, de hogy nem, mi nevetünk utoljára, az nem háborítja nyugalmunkat.

Ilyen a mi gazdálkodásunk, pedig a közelebbi idök mostohaasága annak gyökere megváltóztatását tette s teszi szükségessé, több realitásra, több szorgalomra, egészségesebb nézetekre kell szert tennünk, ha élni s boldogulni akarunk.

Az inség ügyében

a nógrádmegyei inségügyi központi bizottság a hó 16-án tartott ülést, melyen helyesítő tudomásul vétetett elnöklő alispánnak a belügyminiszternek azon intézkedésére tett sürgető felterjesztése, melylyel a kért 3066 frt állami segélyt, ily nemű alap hiányában megtagadja, — miután ennek olmaradása esetén, a segélyezést be kellene mi hamarabb szüntetni, mely előre látható sajnos következményeket azúlna. A kért összeg különben tetemesen kevesült az újabb a célra begyűlt pénzösszegek következtében.

A tombolajátékot rendezett nőbizottmányok kérelme, folytán a tombolából befolyt jövedelemből a b.-gyarmati inségeak fellegelésére 200 frt utalványoztatott.

Losoncz város polgármestere kérvényének, melyben a megyei alaptól 2000 frt kölcsönsegélyt kért, a város jóállása mellett, a bizottmány helyt nem adhatott, miután a kölcsönösszegek kiosztása járásokonként történvén, abban a losoncziai is részesülhetnek, de különben a járásokonként már kijelölt kölcsönösszegek az egész alapot kimerítvén, külön kérelmek teljesítése nem áll a bizottmány hatalmában, miért több ilyenemű magánkérélmeket volt kénytelen elutasítani.

A rétsági járásból a segélykölcsöntigénylők kérvényei a járási inségi bizottság kimerítő jelentésével a szolgabíró által beterjesztetvén, kedvező elintéztést nyertek s a rétsükre megazavazott összegek, melyek a rétsági járásra határozott pénzalapot kimeríték, a szükséges biztosítási intézkedések megtétele után, utalványoztatnak.

A fülekjárási szolgabíró által, a járási inségi bizottság véleményével felterjesztett községi kérvények alapján a reájuk eső 3300 frt szintén megazavaztatott, a szolgabírónak adott azon utasítással, hogy a kölcsöntigénylők névjegyzékét terjeszse be az általuk aláírandó kérvények

kel együtt, miután az összegek csak így leendnek utalványozhatók.

Ellenben a losonczjárási szolgabíró által beterjesztett 110 db. kölcsönkérvény, azon utasítással küldött vissza, hogy a nevezett szolgabíró az eddigi intézkedések tekintetbe vételével, a kérvényeket a járási inségi bizottsággal közölje s annak véleményezése mellett csak azok kérvényét terjeszse be, kik már a nov. 25-iki közgyűlés elébe terjesztett összeírásokban, mint kölcsöntigénylő inségesek bevezetve vannak, tekintettel arra, hogy a kölcsönök összege a losoncz járásban a már megállapított 2500 frtnál többre nem rughat.

Ugyanily értelemben küldettek vissza a szécsényi szolgabíró által beterjesztett kérvények.

A segélyezés több helyen nem kezdetvén meg decz. 15-én, a fennmaradt pénzek visszaterjesztettek.

Végül a szolgabírák utasítottak, hogy a havi számadásokat a községektől mindenkor beszedjék s azokat a községi képviselőtestület s járási inségi bizottság által felülvizálgatva végelintéztés végett, minden községtől összegyűjtve, az segélyezés megszüntetvél terjeszsek be.

A mi gazdálkodásunk

Közvetve a községnek földbirtokos gazdálkodó részét, közvetlenül pedig a földtermést, különösen a gabbanemléket, a kalászos növényeket eddig is számtalan csapás szokta meglátogatni, s most meg az utóbbi években a már eddig időnként feltűnő szokott csapásokhoz még egy újabb járult a mely úgy látszik, évről évre nagyobb mértékben lép föl és több-kevesebb okoz.

Ezen új csapás, mint mindenki tudja a rozda. Keletkezését és ellenzerését illetőleg a lapok tel vannak mindenféle találgatásokkal, de sem az egyiket, sem a másikat illetőleg valami biztos megállapodás még nem igen jött létre.

Nagyon valószínűnek tartható, hogy a rozda létre jövetelében nagy része lehet a nálunk — nem habozom kimondani — nagyban üzött rabló-gazdálkodásnak. Nehogy talán félreértessék, igyekszem megmagyarázni, mit értek én a rabló-gazdálkodás alatt.

Az ötvenes évek eleje óta — általában véve — a gabbanemlékeknek olyan árak voltak, hogy minden gazdálkodó minden évben derűre, borúra minél többet igyekezett azokból termelni; nemcsak, hanem több gads, különösen a hamonberben bírt földeken, ugyan azon földben két, három sőt több éven keresztül is minden megszakítás, változás nélkül, ugyanazon gabbanemet termesztette.

Az ilyen gazdálkodás, még ha gazdasági erakképzettség tekintetében ott állnak is már, a hol a sokkal inkább előrehaladt kultúra áll; ha állat, különösen gazdasági állattenyésztésünk arányban volna a művelés alatt levő szántóföld mennyiséggel; ha ennél fogva az így nyert és okmarten készített tárgyával a földből évenként kivett hatrészeket annyira mennyire visszatérnénk

is edaj, még akkor sem volna helyesnek mondható, s még akkor is aligha meg nem bontaná magát.

Magyival határozottabban állítható, hogy a káros visszahatásnak okaitól be kell következni a káros, s hol — akár tessék, akár nem — be kell vállanunk, hogy a jó gazda majdnem oly ritka, mint a fehér bálna; s hol még most is a legnagyobb rész az tartja, hogy: „az apánk, nagyapánk stb. is csak így gazdálkodtak, mégis holtig éltek; hát mi is csak megteszünk valahogy.”

Bizony a valahogy lételől igazat mondanak, mert az egy gondolkodók egész léte nem is élet, hanem csak tengődés. Az ilyeneknek vannak szeméink a látásra, sőt a halálra s egyéb értekeik vizsgálatára, és még sem akarják belátni, hogy a ki magát elhagyja, azt az isten is elhagyja: nem akarnak koruk ismét szótára hallgatni, s mely főképen nekünk magyaroknak azt mondja: „igyekezzél, bármely állásba helyezett is a végzet, műveltség tekintetében a nálad jóval előbb levő külföldet mind előbb, annál jobb rád nézve, utolérni, igyekezzél a legnagyobb erőfeszítéssel is mindent megtenni arra nézve, hogy minden téren mind több és alaposabb szakismereteket szerezz, és azokat saját előnyödre, de követve a nagy egész előnyére is alkalmazhasd és felhasználhasd; azoval igyekezzél mindenben és mindenütt folytonosan és szakadatlanul észre és kitartással előre menni, haladni; mert külföldben, ha ezt nem teszed, ha oly közönyös elhatárolás és gyáva vagy, hogy magadat — auf tinade, und Ungnade, — megadva, öltözött test kezekkel várod, míg a sájt galamb a szajádra repül, bizony akkor nagyon fel talál kopni az állad, ha ennek következtében magadat és családodat, nemhogy a jólét bizonyos fokára fölemelni, de a legáltalánosabb elhatárolás sem lesz az képes: ha életed a saját és családod létfenntartásáért szakadatlanul folytatott küzdelem hosszú láncolata lesz; ha a helyett, hogy észre, kitartással, szorgalommal és takaréksággal párosított munkássággal által szerzett vagyonaiddal (a mely által a nemzet gazdálkodásához is járulnál) a magad és családod jólétét előmozdítanád, a magad és teid jövőjét némileg biztosítanád: ellenkezőleg a készen meglévőnek és rendelkezésre állónak (nem igen a nagy különbség, még ha magad szerzed is) vagy fogyasztója sőt elpusztítója; ha a helyett, hogy a társadalmunk hasznos tagja, a hazának munkás polgára volnál: mindketten csak heréje és terhe, nyűgje lenné: mindent magadnak, illetőleg közönyösségre, télenességre, munkátlanúságra,

nek esetben dobandásra s fényűzésre való hajlamunkat fogad közönséget: ha ehhez még ügyetlen kívül hagyod azt, hogy ha ilyenek sokan vagytok: az által a társadalmat és hazátja bizonyos mértékben beteges teszték, és ha a betegségek idejekorán föl nem ismeretitek és kellőleg nem orvosoltátok: az annyira elharapódzhatik, hogy a hazai lételének alapjai meggingattatnak. annak fenntartása az államnép és alkotmányos szabadság elcsúszása csak idő kérdése lesznek: akkor bánt követés el saját magad és hazád ellen is.”

Ez az éremek csak egyik oldala; a másik nem kevésbé fontos és következtetésben nem kevésbé végzetes annak neve.

A rablogatásnak természetesen és elmaradhatatlan következménye a talaj ki merülése, a kiemerült talaj legtöbbször csak rozs, hiányos, némely alkatrészekkel nem a kellő mennyiségben bíró termést adhat, a mely egy az emberekben, mint az állatokban vagy időről időre járványos betegségeket idéz elő, vagy pedig lassanként mind az embereket, mind az állatokat elcsatnyítja; ennek végkövetkezménye pedig ugyanaz, a mi már föntebb említettél: és hogy ez nem agyremé arra nézve tanúságot hivatkozom az ő kor történelmére, a melyből minden kétséget kizárólag kitűnik, hogy több nép és állam törekvéselének egyik és főokozója a talajnak a rozs, rablogatás által előidéztél kiemerülése volt.

Az itt elmondottakból tehát — azt hiszem — belátható, hogy a mai korban, ha valaki a szó teljes értelmében gazdálkodónak, földművelőnek akarja magát tartatni: ha földbirtokából lehető legtöbb tisztu jövedelmet úgy akar előállítani, hogy az ne a talaj további termőképességének rovására tartóják: akkor ép úgy elkerülhetetlen rá nézve a szükséges szakismeretek megszerzése, és tájékozottság azoknak a gyakorlatban leendő alkalmazására, mint nem is képzelhető szakismeretek, szakképzettség nélkül pap, orvos, ügyvéd, bíró, mérnök stb.

Lelvelezés.

Szécsény febr. 16.

Igen t. Szerkesztő úr!

Förkezettnek látom az időt, hogy én is tollamhoz nyúljak, irván szerény kis vártasunkban történi némely eseményről azon édes hitben, hogy ezen nem minden fontoság nélküli tény a „Sugrád. Lapok” hársájlain tért nyereid.

E hó 15-én érkezett el a szomorú híre, ki két társával megváltá a Lóvinger kávéházának természet polgártársai urbólgyei és polgári számára zűrtörő táncz helyiségül — s bár dogmájuk — e pénzügyi helyzetben is — a „világítás” való mégis oly sok igazságra találtak, hogy a táncz helyiség sordultig megtelt azelőtt szűbb alakokkal úgy annyira, hogy bátran feljegyezhetjük, miszerint Szécsény több év óta nem látott ily kedélyesen mulató, valógatott közönséget egy egésszel.

E táncz mulatságot némelyek „egyelő nyek bállának” mások „petroleum bállának” szöretnek nevezik, pedig egyik sem talán látejen a szöret, mert ezen hát, valószínűsá „ulvari” hállhoz hasonlítható lenne.

De ezimereze e mulatságot mindenki úgy amint neki tetszik, annyit elvitázhatalan tény marad, hogy e bállban a nők izlése egyszerű öltözete, összhangzott a valódi feattelen jökedvvel. — hogy e bállban minden rang, vagyon és vallási különbség mellőzve lévén, az intelligencia az iparral s a chatholica az izrael vallással valódi testvéries respUBLICÁVÁ egyesült — — — és mind ezért az örök zöld koszorú és igaz elismerés Gonda Károlyné szül. Beke Borbála asszony ó nagyságát illeti, ki e mulatság házasszonyi szerepét elfogadva, ismert szövényes jökedvével nemiesen betöltötte.

Felismerték nemis hivatásukat e mulatság tisztu tükrében a mulató ifjak is, mert személy valogatás nélkül — mi majd nem minden társas mulatság rüt kintvére — siettek mindenkit feltűnő kitűtetés nélkül plasticai táncz művészetükben egyaránt részesíteni.

En azt hiszem, hogy soha sem volt még oly társas mulatság, melyben virág s koszorú is lett volna, lehet-e tehát háltodosítást bokréta s koszorú hasonlatosság nélkül írni? Nem. Avagy a házasszonya körül csoportosuló Beke Kun Jolán sugárzó árczával, Zádubán Margit gyermek szölibégység, Krúdy Beke Gabriella sugár keresével, Thomka Malvin Komoly szöndeségével, Bazilidea Honka ifja mosolygásával, Balás Etel dell pillantásával s Szöcs Otília vidor mosolygásával nem képeztek-e ékes bokréta.

E Taposványi Jolán, Barala nővérek, Pintér Etel, Ehrenfeld Hermin s mind ezek kiket tudósító névszerint nem tud megnevezni nem hasonlíthatók-e virágfűzérhez? Továbbá Krivácsy Antalné, Krivácsy Lajosné, Beke Albertné, Bogovicsné nem voltak-e kiváló alakjai e társaságnak? Igen.

Egy szóval harmonikus egész volt e mulatság úgy annyira, hogy mulatás szölte fáradalmait mindenki megelégedéssel pihen-

hette ki pártai között s a reodózneg örömtől sugárzó árczával számítható össze, s a sötét bálkjegykek azon számát, mely Szécsény város kivilágosítására tisztán 60 frotot jövedelmezett — de hogy ne jövedelmezett volna, midén Tersázyánszky István 4 frotot, Volcs Antalné 3 frotot, Szerémi János 3 frotot, Zádubónok 2 frotot, Gonda Károly 2 frotot, Pintér Etel 2 frotot, Garba János 2 frotot, Kóhu Márk, Rosenfeld Sámu, Szöcs Károly, Szöcs Miklós, Bayer Sándor, Novotny Pál, Szöcs János, Krúdy Bertalan, Vancsó Béla, Nagy Andor, Beruhardt János, Szöcska Emil, Beke Albert, Dezső sándor és Jaulusz Ferencz egy-egy frotot fizettek(felül — a mint bizony értesítésből tudom.

Kedélyes is, hasznos is volt e mulatság, szolgáljon mintaképeül a jövőben, szöcsköstör pedig legyen elűző e hozsóra nyult tudósításert.

Politikai szemle.

A keleti vasútról szölo törvényjavaslat megszövezésére óta a képviselőház kevésbé érdekes üléseket tart. Érdekesebb a király szentpétervári útja, melyre e hó 3-án indult s e hó végeig szöndekozik ott maradni. Minden másodnap futárvonat megy Bérsből Szent Pétervárra, hol a király a legzövelyesebb fogadtatásban részesült. Andrássy Gr. közérdekeltség tárgya. A magyar diárhoz kiváló tetszésben részesült az oroszoknál, mint az orosz lapokból olvassuk.

A német birolalmi gyűlés febr. 5-én nyitott meg. Vilmos császár egözsége javulásnak indult ugyan, a tróbuszédot azonban még Bismarck herczeg olvasta fel. — Nagy szenatiót keltett Berlinben Ledochovszky gr. s posen-ueseni ércseknek e hó 2-án történt elfogatása, ki egykor Vilmosnak igen kedvelt embere volt, de ki ellen ujabb hat az egyházzöpolitikai törvények megsértése miatt több mint 60 pört indítottak, jövedelmeit zár alá vették s most szöket valószínűleg megfúreselottnek fogják nyilvánítani.

Francoziaországban, a köztársaság elökének egy nyilatkozata vonja magára közölygelmet. Többi közt ezeket mondta: „A nemzetgyűlés nov. 20-án hét évre ruházta reám a közhatalmat. Első kötelességem a fölött örkölni, hogy ezen határozat érvényre emelkedjék. Ne aggodjanak önök, ezen hét év alatt tiszteletet fogok szörezni a törvénynek.

Angliában az új választás következtében a conservatívek gyöztek. Azt mondják hogy Gladstonet, az eddigi kormányelnököt

I. A szögyöny ember és fia.)

(Mese.)

Szögyöny mellérnek van két serdülő fia, És egy kis szöleje, — egyetlen birtoka: Ez is partag, mivel a korbódott öreg Nem bírja azt többé kellőn mivelni — meg-Érteve, hogy közel végperze: szöyi Gondoskodással im ezek a szövei: „Szerelmes gyermekim, ne siránkozzatok, Nem veztek árván, mert: halár én meg- halok, Értékes kincs marad reátok örökül: Korössétek, s előbb — szöbb előkerül: — A szölekeribe van elásva: töletok Pügg, hogy megjelve azt, dösökké legyetek.” — S a két ös bérvöl kutatva a nyomot, Izadva és, kapál, kiirt minden gyomot. Év mátk év után, s az érez — meg nem jelen: De kincs ön a talaj mert gazdagon terem.

Ez az példázata hogy: jólétes biztosan Elérhet a kinek dolgozni kedve van.

*) A Kisbolygó társaság által décsérettel kiadott pályamű.

II. A medve és evet.

Látván a medve mily könnyűhűden szököll Egyik fa gallyáról másikra az evet. Úgy gondola, hogy ő, ki annyival nagyobb, S erősebb, megteszi jobban, mit az tehet: Felmászik egy magas tölgyeságra, és nehez Testének nagy lökést adván, idomtalan Ugrása közben, — a szölehez nem is közel, — Törött tagokkal a mélységbe lezuhan.

Értelme ennek ez: ki versenyterre lép Önképességét latolja jól előbb. — Csalamjai.

BOLOND!

Bolond az, ki szeretetből Áldoz sülért, vagy életet, A szöngölő szöleok vetette, Mit csalfa oltárára tett. De bölcs ki él csak önmagának, Dalába más dal nem vegyül, Egy kis család biába várja, Él ő, és meghal . . . egyedül

Bolond ki szép, s nagyért bevilló Ahol, terem érdektelen. S nehez küzdelemek labirintján Nem hasznos vonz, de érzelem. Bölcs, a ki kincsé garmadáján Nem tudja más miért sohajt, Árvák siralmát lenn a fényes Lohor alatt nem hallja majd!

Bolond ki érdekét feledve A honnak adja életét, Mi lesz jutalma nagy szövének? Kö, s megölik beestletét! Oh bölcs ki szép elvét eladja Biúság, sokadalmadon! — — És annyit ér dicső hazája A menyit épen hársza nyom.

Bolond a költő, ki dalában Embert keres még valahol, Keresi régi koszorúját, Szövekkkel és szövekről dalol! Bölcs, aki lauffját bére adja: Könnyen folyják a rim, a láb . . . Tisztejük, mert az ő dalának Ma is van ára legalább!

És ezen, az okos világon A jó bolond csak léha lom, Küzd, s oly hiába . . . míg beföld: Valami jeltelen hulom És ha a sok bölcs tesz bolondot . . . Fölkeresik más siratot: „Ti jó bolondok, koljettek föl!” — S oly nyomorult míg ott zokog! Gáspár Imre.

Egy végzeteljes lovaglás.

(Németből: — y. — r.)

H. F. Ö. Z.

Feliratok.

Csendes kopogás szakítja félbe szöveit: az ajtó nyílásán Halling ugnyta be fejét.

„Szabad belépni?” „Minden bizonynyal, kedves Halling,” fogadja őt a ház örnöje, és ön, mint házonk barátja, legyen az első, kívül Melaniem Duroy armaddal való eljegyzését tudatom!”

„Gratulálok, gratulálok,” — mondá udvariasan a tanácsnok: „derék egy pár! Nagy szerencsét nyert, — ifjú barátom, valóban igen jól tette hogy megmaradt a Liechtenthal — házán!”

„Az eljegyzés bővöb nyilvánítását azonban gátolja egy körülmény,” folytatá Liechtenthal asszony: Armadnak el kell utaznia, — hogy mennyi időre, még bizonytalan, — Berlinbe, talán Londonba is, — egy ma érkezett átgöbny szökevényessé teszi személyes jelenlétét bizonyos, igen fontos tárgyban.” —

„Ugy, ugy: tehát elutaz? Valóban, Duroy úr, ön rossz katoná lenne, épen be van véve a rég ostromolt város s ön megökök? — Megökökni — mily csunya az, — nem így vélekedik ön is Duroy úr? Egy látszik a franciák is érzik ezt, mert épen most ragasztottak ki az ötékek szögletere hirdetéseket.

Egy papírtekercset bontott fel a feuhágon olvasó:

„A ki valamely szökevény katonát, habár előbb évekből is, rejtvegt házában, javai elkölzása és fegyházzal büntetetik. A szökevény pedig huszonnégy óra alatt, ugyanazon ház kapujában, mely rejtőhelyül szöglál, kegyelem nélkül fölbörtetik.”

Szeméit hol egy hol másikra fordítá, midén a hirdetéset visszagugá szöbébe. Ar

anyjára lehagyalta váratlan veresége, miszerint végkép vissza akar vonulni a kőpályáról. Irlandban az elszakadása agitáló párt eddig ismeretlen hatalommal lépett föl s oly arányban terjedkedik, mely komoly következményekkel fenyegeti az angol politikusokat. — A konzervatív párt nagy találatot talált az angol katolikusokban, kik szintén elhagyták a Gladstone kormányt. A meeting, melyet a katolikus párt Norfolk hercege előnölkete alatt tartott, éles hangon tiltakozott a német kormány és a német parlament asztronoki eljárása ellen s az angol katolikusok rekonszenzátóját fejezték ki az elnyomott német katolikusok iránt.

Az olasz belügyminister Visconti Venosta a konklavó szabadsága ügyében a külhatalmakhoz jegyzéket intézett. Az olasz konklavóügyi miniszter visszalépett, mintán a kötelező oktatásról szóló törvényjavaslatát a ház elvetette.

Spanyolországban a kormány csapatai több apró vereség után végre egy győzelmet is tudtak felmutatni. Primo de Rivera republikánus tábornok elfoglalta a karlistáktól La Guardia megerősített helyét s 800 karlisták ejtett foglyul, most a kormány csapatainak legfőbb feladatok Ibéria felmentése, mely várost már bombázni kezdtek Karlos csapatai s három ezredjét elfoglalták.

Érdekes statistika összeállítás.

A Budapesti Közlöny f. évi 34. számában közölve volt, hogy a esküszereidai kir. törvényszék 1873. évi ügyforgalma tette: 1. elnöki beadvány 506, elintézve mind 2. polgári beadvány 3663, ehhez 1872. évi 367 összesen 4220, elintézve 4048 hátralék 172. 3. bűnvádi beadvány 1745, mult évi 16 összesen 1761, elintézve 1720 hátralék 41. 4. fegyelmi beadvány 7, elintézve 6 hátralék 1. 5. telékkönyvi beadvány 116, ebből elintézve 95 hátralék 21. Tehát volt összesen elintézendő 6610 elintéztetett 6375 összes hátralék 235. Ezen csekély összegű ügyforgalommal bíró kir. törvényszék, mely még is hátralékokat is tud kimutatni, az államnak került. — noha a számitás alapján az utolsó osztályú fizetéseket vettük: egy elnök fizetése és lakbéré 2700 frt, négy törvényszéki bíró fizetése s lakbéré p. 1700 frt 6800 frt, egy II. oszt. jegyző fizetése és lakbéré 950 frt, egy II. oszt. irodafelügyelő fizetése és lakbéré 950 frt, egy II. oszt. iróházvezető fizetése és lakbéré 700 frt, három írnok fizetése p. 600 frt, 1800 frt, egy II. oszt. szolga fizetése 300 frt, két segéd szolga fizetése p.

320 frt, két frt, egy II. oszt. segéd telékkönyvvezető fizetése 700 frt, egy telékkönyvi írnok fizetése 100 frt, egy II. oszt. telékkönyvi szolga fizetése 300 frt összesen 16640 frtjába. Tehát ezen most megvont kir. törvényszéknek 6375 számitott telt elintéztetett ügydarabjának mindegyike került az államnak 2 frt 61 krjába. Ha pedig meg hozzá számoljuk a kir. ügyesség s börtönüzemelyzet fizetését, mely a legolcsóbb számitás mellett szintén 6000 frtba került: akkor egyes ügydarab elintézése 3 frt 33 krba került. Pedig meg a díjnokok fizetése sem volt számitásba véve, mivel ezek lét s létszáma nem tudatik. E lapok hasábjain közölve volt a b-gyarmati kir. járásbírószék 1873. évi ügyforgalma, mely 17228 beadványt tett, vagyis háromszor annyit, mint a esküszereidai törvényszék által elintéztetett ügyek száma. A b-gyarmati kir. járásbírószék pedig az államnak: egy járásbíró 1700 frt, három albíró p. 1200 frt 3600 frt egy aljegyző 600 frt, három írnok p. 600 frt 1800 frt, két szolga p. 390 frt 780 frt, három díjnok p. 365 frt 1095 frt, összesen 9375 frtjába, vagyis a esküszereidai kir. törvényszékénél 7275 frttal kevesebb, a kir. ügyesség és börtönüzemelyzet költségével együtt pedig 12305 frttal kevesebbe. A b-gyarmati járásbírószék tehát egyes beadványi szám elintézése az államnak csak 54 918 17228 réz krajczárjába került.

Közlő: N. A. ray Jonó.

Gazdászati.

Ha szettekiünk mezőgazdaságunk terén, igen sok hiányt tapasztalhatunk, mely mind nem volna, ha a dolgok természetét ismernénk, ha saját mesteriségünket tanulmányoznánk.

Vegyük reudra.

Ha a gazda tudná, hogy a körlég (levegő) mily befolyást gyakorol állandó és esetleges részével a talajra, s ő ezt a befolyást hasznára miként értékesítheti a legjobban; akkor földjét többször megszántaná, különösen az őszi ugart (tarló forgatást) el nem hagyatná.

Ha a művelés alatti növények alkotását, nemkülönböztetve földjének természeti és vegyi tulajdonságait ismerné: akkor azon jó tanácsot, hogy melyekben kell szántani, sőt a szántás alatti barázdát is poranyitani szükséges, hamarabb megfogadná.

Ha fogalma volna arról, hogy a növényekre nézve a sok víz épen oly ártalmas, mint a szárazság, a vadvizeket földjeiről, rétejeiről levezetné.

Hallgató érezte, hogy jelenléte fölösleges, ajánlta magát a távozott; lépteit közel fekvő lakása felé irányzta.

„Írnokom vigyáznia fog,” mondá magában; benne ép úgy bizhatom, mint önmagamban. Ha Duruy csakugyan elhagyja a házat, azonnal értesitem a legközelebbi francia öröklést, hogy egy szökővíz van menekülésem: azonban azt hiszem, hogy azon utazás csak ürügy, a Lichtenthalné asszony saját házában rejti el az ifjút. Örökké nem maradhat itt a szeg, s ha a félelmes tábornok távol van, elmúlna a legnagyobb veszély. Azonban csatlakoztatok. Holnap bejelentem magamat Rosly tábornoknál. — „Szökővíz” folytatá, gunyosan felnevetve, „tehát csakugyan igaz! Hah, mint reszketett az ifjú, midőn tekintetemet érezte, mintha sejtette volna, mily kezében van az ő s az egész Lichtenthal család sorsa. Holond volna, ki nem hüzná össze a hálat, melynek szálai közé egy értékes mardár bonyolódott.”

Azon előszobába, mely Rosly tábornok szobájába vezetett, a Lichtenthal házban, a csapatok bevonulása után következő reggelen, egy déli, szép ifjú lépett, körülbelül husz éves lehetett, az ifjú arcát szép barna bajusz ékíté. Az őt tisztelgett a későbbin.

„Magányosan van nagybátyám, Pierre Jean?”

„Igen, hadnagy ő: Lussan ezredes urat várja.”

„Egy hát beléphetek?”

Együnk mellett rakánon hovatartó a főútvét, meazot és turtat, mert nem tanulta, hogy ezek közül melyiket lehet a másikkal javítani.

Ha az istállótrágya és állati vizelet összetételéről fogalma volna, ha tudná, hogy azoknak állományai mily értékesek és mily hasznosak vannak talajára; akkor a vizeletet nem engedné elfolyni s a trágyát az állványban szétporlani.

Ha tudná, hogy ezerszeri öntözés által háromszor is kaszálhat, a réteje alatt folyó dolgok patak vizezt hasztalanul elfolytati nem engedné.

Ha tudná, hogy a füvek virágzásokor van a legnagyobb tápereje, rétejeit nem akkor kaszálva, mikor a fű koróvá vált s értéke a szalmaértékére alászállott.

Ha tudná és tanulta volna a hasznos állatoknak életrendszerét s abból vonna következtetést, a neki hasznos hajtó állatokat megbecsülné.

Ha tudná felszámitani azt az idővesztést, a melyet a szertelevő földjeihez a rossz utak miatt elpazarol, földjeit iparkodnék összekötni, ekkor minden munkáját kevesebb erővel végezhetné.

Panaszkodik, hogy sok takarmányt elpusztítanak a marhai és mégis rosszak. Magad vagy az oka, földi! nem ismered a takarmányol értékét és állataidnak valódi szükségletét.

Ha nem volnál azon balhiedelemben, hogy sok marha rosszul tartva több haszon mint kevés és jól tartva; ekkor rossz marhád nem volna.

Ha az állatok phisiologiai életét ismerne, nem fejedné el a borjú elől a tejet, hanem neki hagyáná, hogy nagyra növekedjék; pedig azt tapasztalhatja minden nap, hogy a nagy, szép és kővér állatot kétszeres áron is örömmel vásárolják.

Ha külön számadást vezetne a gazdaság egyes ágairól, akkor megtudná: hogy mi hajt neki hasznot és mi károsítja; a hasznosat gyarapítaná, a károsat elhagyhatná.

Ha tudná, hogy a kihirtok alkalmas forgó tőkével ellátva többet jövedelmez, mint a terjedelmes, melyet költséghány miatt nem bír megmunkálni; akkor meggyűjtött pénzecskéjét nem fordítani hirtok vásárlásra, hanem jószága felszerelésére fordítaná.

Ha a társulás előnyeiről fogalma volna, akkor megtakarított pénzecskéjét nem bízná az országok kezére; hanem hazai pénzintézetek felállítására fordítaná, honnan magán s embertársainak kára nélkül segíthetne.

Ha az elmódottakat összevetjük, az jön ki belőle, hogy ifjúságunkban mindent

tanulunk, csak azt nem, a mi után gond nélkül megélhetünk: ezért óhajjuk, hogy a mezőgazdaság tudománya iskoláinkban tanítsanak és hogy a kőműp eszméin földműves iskolák mentől nagyobb számban létesítsenek. K. G.

Hírek.

Nyilvánosan nyugta. Molylyel alulírott, — az inségesek javára, megyeheli nők és ifjak által tombolával összekötve B-Gyarmaton január 28-án rendezett táncmulatság körül kifejtett társadalmi buzgóságuk hála felelőse mellett — elismeri, hogy a megyei inségesügyi alaphoz a tombolat rendező nőbizottságtól 1567 frt. 37 kr. Az ifjuság által rendezett bálbevételeiből 450 ft. 90 kr. összesen 2018 frt. 27 kr. mint tiszta jövedelme a megyei inségesügyi központi bizottságnak rendelkezésre alá bocsátandó által vett. Kult B-Gyarmaton február 14-én 1874. Veres Pál alispán.

Egy nagyváradi iparlovag s legközelebbi losonezi vásáron, marha — speculatiojába elegyedett, természetesen pénz és marha nélkül, de rajta vezetett s most hűbörbe ül, ugyancsak a losonezi vásár alkalmával, a vidéfalvi korema állásába hajtott 40 db ökör közül 8-nak reggelre hűlt helyét találták, 7 db azonban már megkerült.

Új zenei övek. Táborakky és Parschnál megjelentek: In den Strom des Lebens. Gyorspolka ifj. Fuhrbach F től, ára 50. kr. Khinai legyező. Polka française. Ugyanattól, ára 50 kr.

Báli jövedelmek. A b-gyarmati dardárda által saját javára rendezett két reusio tiszta jövedelme 26 frt. — A Losonezon f. hó 11-én rendezett táncvizigalom az ottani inségesek javára 550—600 frtot jövedelmezett, melyből 62 frt. 50 kr., egy 20 frtkos magyar arany, két csarany s két tallér a felülfizetés.

A topánok mindinkább gyakoriabbakká válnak, így e napokban egy pillinyi lakos pinczéjét törték fel s egy akó borát elvittek, egy holokői lakostól pedig két oldal szalonát tolvajlottak el, — a tettesek azonban elfogattak, Vincze Ferencz varamnyi körjegyző istállójából közelebb egy tohenot hajtottak el, — a tettesek nyom nélkül eltűntek. A löczy mászárszékét is fel-törték ismeretlen tettesek, Lörincziből pedig több buzatolvajlásról értesülünk.

Elfogottt Siska József ismert rabló a sziraki esendlegények által üldözötve Uj-Pesten, egy Petyko József több tolvajlás elkövetője s bevallója.

mand minden erejét összeszedve, egy szék támlányába fogódzott, maga Lichtenthalné asszony is csak nagy erőmegfeszítéssel volt képes nyugalmát fenntartani.

„Sajnálom azon szerencsétlenek sorsát, kiket a hirdetés tartalma illet,” mondá nyugodt hangon az özvegy, „ha mindjárt nekünk nem okó félelmet. Azonban önök mennie kell. Armand, én elkísérem ön, hogy a szükséges pénzeszámot rendezzem és hogy az üzlet folyamáról tudomást vegyek. Jöjjön az idő előrehalad.”

Hallgató viszatartá őt. „Egy percre még, tiartelt asszonyom,” mondá, „fontos közleni valóm van: minden perében megérkezhetnek vendégei. Nagy megtiszteltetésben részesült, magas látogatást fog fogadni, — de Rosly tábornok mekközbeszélésével, Rosly Charles, esinos fiatal hadnaggyal osztattak be ide, ezeken kívül még Lussan ezredesnek kell lakosztályt berendeznie. Így határozottott ez a városbázán, bizonyára nem az én befolyasom nélkül.”

„Rosly itt,” hebegé Armand. „Rosly ezen házban —”

Az özvegy jobban uralkodott magán. „Valóban nagy kitüntetés, mit meg kell érdemelnem. A szobák készen állnak, de a ház asszonya szemét előtt még egyet más igényelnek. Megfog bocsátani, kedves szomszéd, hogy ily körülmények közt látogatásának szerencsésjéről le kell mondanom, tudom, hogy ön nem haragszik ezért. Te pedig, Melanie, vonulj szobádba s ne hadd el azt, míg hívatlak. Most tehát, Armand, mecsajnak.”

Az őt visszalépett. Az ifjú hadnagy köpögött s a nélkül hogy a tábornok engedély adását megvárná, benyitott.

A tábornok számára természetesen a legkényelmesebb szobák voltak berendezve. Azon szoba melyben jelenleg van, azon terem mellék szobái egyike, mely csak unuepélyes alkalmakkor használtatott. Mint a ház valamennyi szobája iziételjesen, de a tulságos fény minden nyoma nélkül volt bútorozva.

A tábornok, olvasással elfoglalva, a kezeveten ült. Azon tizenhárom év, mely Armandnak kenneből való megerősítése óta lefolyt, kevés változást tett rajta; csak haja lett szürkébb és vonásai kifejezése komorabb. Katonai érdemei fokról fokra emelték őt, személye iránt azonban nem bírt szeretetet szerzeni.

Tekintete mégis a részvét bizonyos kifejezésével hűvözle az ifjút, ki tiszteletteljesen de minden fény nélkül tisztelgett.

„Mit hoztál Charles?”

„Semmit, mint önmagammat. Bátyám és reggeli üdvözlétemet,” válaszolá az ifjú; ez ugyan nem sok! Örömmel csatlakoztam hozzá az utolsó csatában szerzett babérkoszorú, azonban a harcok istennője nem adott nekem, legközelebbi gyermekének, egy levelköt sem,” tevő hozzá mosolyogva.

„Te megtettél kötelességedet,” válaszolá Rosly, „Érd be ezzel: ne feledd, hogy a Rosly névnek egyedül te vagy örököse. Lussan ezredes váróm,” folytatá hangját változtatva: „mihelyt néhány fontos hivatalos dolgot elintéztünk, követhet az ház

hölgyeihez, kiknek reggeli látogatással tartozunk.”

„Legnagyobb örömmel,” mondá Charles, „különösen ha szerencsénk lesz Melanie kíséretével is találkozni, Lichtenthalné asszony bájos leányával. Ah, kedves bátyám, ha tudná, mennyire tiszteltem e nőt, — annyi szellemet, annyi kellemet ritkán láttam, — félek, hogy itt felejtem szívemet.”

„Egyelőre csak a dicsőség szózatát kövesd,” viszonzá Rosly; „a szív szavát hadd békésebb időkre.”

Léptek zavarák meg a párbeszédet. „Úgy hallom, az ezredes jó,” mondá Rosly; „légy az előszobában addig, míg hívatlak.”

Charles engedelmességet, kinyitá az ajtót, hogy távozzék, melyen Lussan ezredes lépett be, ki barátságosan viszonzá az ifjú hadnagy tiszteletteljes üdvözlését. —

Lussan inkább megváltoztatott az övek, mint Roslyt; haja majdnem egészen ősz lett s arca igen megöregedettnek látszott; csak szivjóságának kifejezése maradt változatlan.

„Magamhoz kérésim önt, ezredes úr,” — kezdé Rosly a beszédet miután a fessze katonai néma üdvözlés mindkét részről megörtént. — hogy azon ezredjebeli tiszték névsorát kérjem, kik az utolsó ütközetben magukat kiáltották. Az ön fényes érdemeiről már tettem említést s fölsége, Napoleon százharbor intézett jelentésében.

Lussan hűbörben hajtá meg magát. „Csak kötelességemet teljesítém, tábornok úr, — és tisztelethajlásom nem vagyok.”

Spolyanán, mint tudósok írja a „magányból” az új iskola termében igen jó sikerült. Nagy kedvvel volt a feleletül, kedélyesen folyt a mulatság.

Kiszámítás a febr. hó 14-én tartott lánypobál jövedelméről. Bevételek összesen 375 fl. 50 kr. Levonva a kiadások összegét 144 fl. 32 kr. maradt tisztajövedelem 231 fl. 18 kr. A jövedelemből adóskontak: Graf Zichy Károly 15 frt. Veres Pál alispán 5 frt. Moscha András 6 fl. Szentágh Pál 3 frt. Plachy Tamás 2 frt. Demowfy Elek 2 frt. Sipos Imre 2 frt. Farkas Ferenc 2 fl. Jozsefszky József 2 fl. Plachy Zsigmond 1 fl. Angyal Lajos 1 fl. Kék István 1 fl. Hudec Zsigmond 1 frt. Schleminger Károlyné 1 frt. Okolicsányi Pál 1 frt. Tancsomy Emil 1 frt. Sipos Pál 1 frt. Hutnik Károly 1 frt. Összesen 47 frt. Felülírtak: Agoston Antal 1 frt. Kövy Ti. vadar 1 fl. Pakay Ádám 1 frt. Sreter Alfréd 1 frt. Vancsó Béla 1 fl. Összesen 5 frt. Kelt B. Gyarmaton 1874. évi február hó 19-én Barissz Mihály városi bíró.

Az „Apollo” című zenefolyóirat az évi 2-4 száma megjelent ismét érdekes tartalommal. E folyóiratra még mindig előfőzetben Budapesti iskolatitka 681. sz. a. félre 3 forintjával. Ajánljuk a zenekedvelők figyelmébe.

A lánypobál eléggé látogatott volt, de szomorító bizonyítást szolgáltatott arra nézve, hogy még nálunk a kevésbé zártkörű halok ritkán mentek a dugasztó jelenetekül.

Szen Pielát, mint halljuk, az egri törvénytörvényszék bíró magával küldi át a. gyarmati törvényesébe.

Szalgo-Tarjánban, mint a pesti lapok írják ismét fordulnak elő choleraesetek. Nem árt az óvintézkedésekről ideje — korán gondoskodni.

A fejedelemi lakozók. A bécsi kiállítás alatt az udvar olcsó kamrája ugyancsak sokba került. Egy bécsi lap szerint a kiállítás tartama, tehát hét hónap alatt folyólt leonybal szemlére a fődvármesteri hivatal egymillió kétstázser frtot fizetett ki. Csakán kenyérre 80 ezer forint kellett. A legújabb udvari báton nem kevesebb mint 6 mázaa csakorka fogyott el; ebből meg lehet itélni, hogy a terület astartra mennyi minden egyéb kellett még.

A nők jogainak történetéhez.

A túrlmáosság és igazság azon fokához, mely a női jogviszonyok tekintetében a mai törvényhozásokat áthatja, csak igen lassan jutottak el. Az a világ nagyon csekély mértékben gyakorolta azt.

Keleten a kégyur akarata vagy a valóságkötő parancsa uralta az élet minden viszonyait. Az egyén jogáról szó se lehetett; a megadás volt egyedül joga.

Görögthonban minden jog a nyilvános életben való részvételre alapult; az ember az államban olvadt fel. Csak a szabad polgár birt jogokkal; a többi mind meghódítottak és jogtalanok voltak. Így történt, hogy a nő, ki a nyilvános életből ki volt zárva, női hajlékának csendéből nem lépett ki a piacz nyilvánosságára. A családi viszonyok inkább a szokások, mintsem törvények által szabályozottak.

A római birodalomban emelkedett előbb az állam, mint legfelsőbb akarat, a társadalom fölé. Az egyesek külön széljai különváltak az állam közszóljaitól, és ezen eszökhöz képest megkülönböztettek magánvagy polgári jogot, mely az egyesek vagyoni és családi viszonyait, és közzjogot, mely az állam egésze javát szabályozza. Csak most tnik fel a nő mint egyénjogi jogi lény a magánjog láthatárán. Itt veszi első kezdetét a nő joga.

A római jog szabályai sokféle tekintetben döntő befolyással voltak majd minden újabbkori törvényhozásra. Róma és idejében a nők folyamatos gyámság alatt állottak az atya vagy férj, vagy pedig ezek hiányában külön családyám felügyelete alatt. De az ekkép lenyűgösítettek azon varázserővel, mely minden időben a nő rendelkezésére állott, csakhamar át tudták változtatni az elmélet találgatót igen enybe gyakorlattá. Előbb keresztül vittek, hogy megengedett nekik, miszerint ok magok választhatták gyámjokat. Majd addig változtatták szarnokaikat, míg egy igen szelid természetü és engedőkegy gyámra akadtak, vagy ha inakacsanak mutatkozott, úgy elkésoritettek életét, hogy örülhetett, ha kedves gyámoltjától békében maradhatott. Végül pedig az álházasságban találtak eszközt, melynek segítségével a gyámság alól végtkép kivonták magokat. E végre valami öreg urat fogadtak fel házasságkötés céljából, miáltal a gyámi hatalom

alól a férjébe kerültek, ki ellen a szőkcsöm záradékkal szabadságukat biztosítani képesek voltak.

Ekképen a nők fölötti gyámság puszta terüvé süllyedt alá. Már Caeor is gúnyoskodott a fölött, hogy a gyámok gyámoltjaink papucsait alatt állnak. Ok törvényes hatók voltak ugyan, de mégis csak hábak, kikkel a holgyek tetszésük szerinti nsték játékukat. A római jognak meg Justinian császár által történt nagy újjalakítás előtt a gyámkodás intézménye megszüntetett. Justinian a római jogot egyöntetű törvénykönyvekben, melyeket összesen római jognak neveztek, összegyűjtötte azon alakban, melyben az időnkig jutott. E jogban a nők egyénjogúsága elvben folyvan állítva. Kivételek, részben kedvezmények, részben háttérbe szorítása az erősebb nem előtt csak ott állnak be, hol a törvényhozó a gyengébb nemet rá fog ott könnyelműségénél fogva különösen pártolandonek itélté. Így nem túrho a törvényhozó, hogy a nő idagen köteleztényeket péld. kezesség által magára vállaljon. Hymenü üzlettől mindennemű alaki akadályok által a nő mintegy kizárattott, és ha ezek mind szerencsésen elmozdítottak, a nemere történt hivatkozás által, az üzlethöz származott köteleztény alól kibujhatott. Férjeért pedig rendesen egyáltalában nem kezekedhetett.

A házasságról a rómaiaknak magas erkölcsi nézetük volt. Egy tekintették azt, mint a házastársak szabad egyesülését alálandó életközösségre. Már ebből is kitnik, hogy a római asszony méltó helyet foglalt el férje oldala mellett. Teljesen önálló azonban csak vagyoni tekintetben volt.

Az erkölctörvények követelik ugyan, hogy „férj és nő egy legyen”, és így a vagyoni viszonyoknak közösége is lenne. Azonban pénzdolgalomban itt is megszökük a kedélyesség. A földi dolgok állhatatlansága nemkülönbön az asszonyról és utódokról való gondoskodás akár elválás, akár halálozás esetében szükségessé teszi a mindkét oldali vagyontömögnek elvadásztatását, és a nővagyion biztosítását a férj önkénye ellenében. E gondolat a római jogban találja legpregnánsabb kifejezését. A házasság élet egész tartama alatt a nő szabad ura maradt saját vagyonának. Csak amit a nő hozományképen hozott magával a férjhez, az volt neki használatra átengedve, a tulajdonjog azonban ehez is a nőé maradt. Szóval, férfi és nő vagyon teljesen el vala egymástól különítve.

A házastársaknak vagyon dolgában egyenjogúsítása körül Justinian nagy érde-

metek szerzett magának. Es egyenjogúsítás 6 dbb ízben hangsúlyozta. Így mondá többek közt: „Valamint isten — Justinian jámbor uralkodó volt, szívtelen isten nevét hordozza ajkán — a férfit és a nőt egyenlően az emberiség feutartására teremtette, úgy illik hozzáuk is, hogy mindkettőt egyenlő jogban részesítsük.” Ez törvényhozó szövegeiből minden mértón az egyenjogúsítás keresztülvitelére. Az anyát a gyermekekkel szemben teljes örökösölési joggal ruháztá fel, az özvegynek köteleztények biztosított, a szülöket a leányok irányában, kiltásztitási köteleztényekre szorította sz.

Szívesen hajlott Theodora neje tanácsára is; és ennek folytán a nővilág irányában szerzett érdemeinek nagy része a császárnéra háral Theodora mioltó caaszárné lett, kötes hiru színésznő volt. De az irók, kik életrajzát írták, a legnagyobb lelkesedéssel emlekeznek róla, és nem gyözök nagy éreyyeit magasztalni. De bármiként álljon a dolog, e nő Justinian szívet annyira körül tudta hálózni, hogy az törvényes nejevé emelte fel.

Előbb azonban egy akadályt kellett elhárítani. Akkor ugyanis még Justinian császár, Justinian nagybátyja uralkodott, és törvény által tiltva volt, hogy szenator vagy más tekintélyes férfi színésznővel házasságra lépjen. Törvényhozó testület akkorkiban még nem létezik, a császár akarata volt legfelsőbb törvény. Justinian nagybátyja tehát egyszerűen e törvényt eltörölte; hasonlóan tett Claudius császár, ki testvére leányát akarta nőül venni, és az azt tiltó törvényt eltörölte. Theodora ily módon szenapadi uralkodóba az öszes keresztény világ uralkodójává lett. Ebből látható, hogy a szenpadi király-leányok minden korban szép szerencsét csináltak. Méltósággal viselte a koronát, és a történelem tanítja, hogy értett az uralkodáshoz. Még jobban, mint a birodalom fölött uralkodott férjén, ki rendeleteiben „nagy tekintélytől istentől adományozott neje”-nek nevezte.

Szerkesztői üzenetek.

P. T. miután a M. N.-ban már megjelent, nem közölhetők.
P. I. Késő kaprán, csak kivonatossan közölhetük.
Többeknek. A köziratokról közlelők adunk értesítést.

Felelős szerkesztő: Harmos Gábor.

Rosly locsúgosszé fejét. „Tudom,” mondá, „hogy más volt az, mi ont nyugalmából fölveré, midön alig ülötöt el egy évet magányában; én ismét szolgálatot vállalt és félelemmel egyesült reménynyel csatlakozott számárunk némethoni diadalútjához. A remény hajttá ont, hogy ez után talán nyomára jó a renesai szőkvevények; s a félelem, hogy talán nekem fog az sikerülni, s ekkor mint védő angyal kívánt ön jelentettni. Láthatja, uram, hogy ismerem játékát, s nem ok nélkül alárendeltje Lussan ezredes Rosly tábornoknak.”

„Valóban ugy van,” viszonzá Lussan; „egy himem az ön tudósításai, mit ezöltt szembátróm érvel vizsgálódásaira nyert ép egy értesíték ont, mint engemet, hogy a szerencsétlen ifjú Németbonba menekült és itt nyomtalansá elítült. Én már lemondtam minden reményről, — de mégis az azon gondolat, hogy Armand egykor az ön kezébe kerülhet, és nem engedi, hogy ottmaradjak háta mögöl; mert én is ismerem ont Rosly. Békihetlen az ön gyűlölete, habár az évek gyöngöltek is.”

„Tudja, hogy ön maga az oka, ezredes úr; legalább egy fút gyászolhat, míg én gyermekelemen, egyedül vagyok.”

„S vajjon nem teljesíti e becsese de Rosly Charles, híven egy gyermek kötelmeit? — Nem dobog-e derék, hű szív keblében?”

„Igaz, Charles szép és derék, habár kissé könnyelmű; de nem gyermekelem, nevezet adám neki és nem véretem. — De hagyjuk ezt. Talán illelék a bölgyeknél tártalogni.”

„Késs örömet. Lichtenthalné asszony, e ház barátásgos úrnője, ép oly derék, mint művelt nő. Társalgása márc tegnap este igen lekötött.”

A hivatalos értekezések nem sok időt vettek igénybe és már néhány perc múlva kinyitá Rosly az előszobába nyúló ajtót, melyben, mint tudá, Charles volt.

Az ifjú hadnagy nem volt egyedül; a szoba egyik szögletébe Halling Gerhard ült. Megkísérle az ifjú hadnaggyal társalgást kezdeni, de Charles, kinek nyílt jellemét kevésbé érdeklé a tanácsnok hízegő lénye, hidegen visszautasítá őt. Most azonban, a tábornok megjelenésére fölemelkedék és melyen megbajtá magát Rosly előtt a rövid időre négyezer közt kihallgatást kért igen fontos ügyben.

Az ezredes vizágló szeméinek is viszontetszék az ember, ki magát nevével és méltóságával mutatá be.

„Majd később,” viszonzá a tábornok, „sziveskedjék reám vární; mihelyt elvégeztek látogatásunkat a bölgyeknél, elkísérhet ön a város házra, hol különben is dolgoz lesz.”

„Engedelmet, tábornok ur,” mondá Charles. „Most épen nem leszünk szivesen látott vendégek, mert mint ez ne mondá, ki magát e ház barátjának nevezé, az örös ilyenkor rendesen házi dolgaival van elfoglalva, melyek ezen napokban kétszeresen nehezeltnek reá.”

„Így tehát elhalszerjük látogatásunkat; következén, Halling úr, hallani akarom, mi mondanai valója van.”

Közönté a jelenlévőket és elhagyá a szobát, követve a tanácsnoktól. Lussan is visszavonult szobájába. A hadnagy egy kezevettre dől és ábrándokba merült. Húsz éves szívet lángra gyújtá a házi kisasszony szerénysége és kellemé Könyven fölzigatlató képzelmében már mint Melanie férjét látá magát körülfontva számtalan győzelem szerzette dicsősözükkal. „Csak bőv lehet szívem,” kiáltá ifjú elragadtatással; „de hadd tudja meg, hogy Rosly Charles szíve egyedül ő érte dobog. — Az anya elvan foglalva, mondják; annál jobb. Kísértsük meg feltalálni valahol a szép Melániát, halandia kell: — szerelmemet, terveimet és, teringöltét! — szeretném azt a leányt látni, ki Rosly Charles kezét elutasítaná.”

Felugrott, de épen azon percben nynyjtá be Halling fejét az ajtónyíláson.

„Egyedül vagyunk, hadnagy?” antfogá.

A hadnagy haragosan morzsolá lábával a padló szőnyegét.

„Ostoba kérdés,” mondá nyersen, „azt láthatja, mi történt már imém?”

Aláztatosan reászórt a tanácsnok közelebb. „A tábornok ur küldött, — a dolog igen fontos.”

Charles vállat vonított. — „Alig hiszszem, de mitán megvan bizva, halljunk, mi az?”

„A francia hadsereg egyik szőkvevényéről van szó,” anttogá a tanácsnok.

„S mi köztöm nekem ehez?”

„A tábornok úr akarta, hogy ön személyesen örköljék azonnal a terem ablak alatt — —”

„En?” ismétlé Charles, félíg nevatve, félíg felháborodva. — „Ídegen házba tolokodjam s ott porkoláb szerepét játszom?”

„Nem idegen házban, — itt — itt ezen házban; ép azért rendelé így a tábornok ur.”

„Mit hallok! kiáltá a hadnagy legnagyobb meglepetéssel. „Lichtenthalné asszony szőkvevényt rejteget?”

Halling az aggodalom kifejezésével csiválá fejét. „Szőkvevényt rejt! ismétlé felújajta.

Az ifjú vére arcába szökelt. „Én ön uram!” kiáltá lelkesült hangon, „de, ki magát e ház barátjának nevezé, ön, ki ezöltt alig talált szavakat, hogy Lichtenthal asszony érdemeit magasztalja és leánya kellemét dicsérje, ön lép föl mint följelentő? Ihu! szégyenelje magát! Eddig ártatlan hízegőnek tartám, most azonban látom, hogy ön egy — —”

„Ne tovább!” kiáltá késbe Halling.

„Hallgasson meg, mi kényserit ezen áruhára: — Nem csupán Franciszarországban való tagaszkodásom, hanem Melaniebezi szerelmem. E ház barátja vagyok, látám, mint nőtt fel a gyermek és reméltem, hogy őt egykor, mint nőmet, vezetem házamba; s íme, egy idogen jött a házhoz egy francia, ki mindnyája szívet magával ragadá.

(Foly. köv.)